

Влијанието на пожарите врз човечкото здравје

Чадот од пожарите е причина за стотици илјади предвремени умирања годишно во целиот свет. Испуштањето и пренесувањето на материите во воздухот од согорувањето на шумскиот пожар, е главниот глобален проблем што влијае врз ранливите заедници и поединци кои се најпогодени од негативните здравствени последици настанати поради изложеност и вдишување на чадот.

Што може да направите

Преку превземање на мерки за заштита, може да помогнеме во успешно отстранување или намалување на ризикот и а бројот на настанати шумски пожари.

Правила за намалување на опасноста од пожар

- Да не се фрлаат запалени цигари на отворен простор
- Да не се пали трева или ѓубре на отворен простор, или на обработливо земјиште во близина на шума
- Да не се пали скара на отворено, во близина на шума или блиску до сува трева или гранки
- Да не се остава ѓубре во шума и на сонце заради веројатност од спонтано палење поради високи температури
- Да не се пуши при жетва и работа на нива
- Да се почитуваат знаците за забрана на движење во областите обележани под ризик од пожар
- При кампување во природа, да покажете посебна грижа за природата, така што нема да фрлате отпадци или да ги оставате на сонце или да ги палите
- При кампување во природа, да ги чувате возилата подалеку од сувата вегетација

Броеви за итни случаи

Република Северна Македонија

- 112 - Број за итни случаи
- 192 - Полиција
- 193 - Противпожарна бригада
- 194 - Брза Помош
- 195 - Центар за управување со кризи

Република Албанија

- 112 - Центар за итни случаи
- 128 - Противпожарна бригада
- 129 - Полиција
- 127 - Брза Помош

Cross Border FIRESHIELD

Заштитата од
пожари е
одговорност на сите

This project is funded by the European Union

Implemented by:

Негативните ефекти на пожарите врз природата

1. Штета врз еко-системот

Сите форми на живот на планетата Земја зависат од природните животни циклуси кои вклучуваат храна, живеалиште и соодветна клима. Здрава шумска средина, на пример, претставува раскошен еко-систем во кој се врши размена на хранливи материи, прочистување на воздухот, задршка на водата, создавање на плодна почва и поддршка на бујниот животински и растителен свет. Шумските пожари ги загрозуваат овие процеси, оштетувајќи или уништувајќи ги растенијата и земјата, како и животинскиот свет.

Во зависност од температурата и времето во годината кога настануваат шумските пожари, вегетацијата може да претрпи сериозни оштетувања. Огнените јазици ја уништуваат храната и живеалиштата на многу животни, загрозувајќи го со тоа нивниот опстанок.

Шумските пожари може да имаат краткорочни и долгорочни последици на квалитетот на реките, езерата, и на потоците. Најочигледниот ефект од шумските пожари е истекот на дождовницата. Откако вегетацијата ќе биде уништена од пожарот, површинскиот слој на земјата станува хидрофобен, односно го спречува впирањето на дождовната вода во земјата. На овој начин, се поттикнува лизгањето на седиментите и другите остатоците од земјата, во поголемите водни басени, со што се зголемува загадувањето на значајните и есенцијални водни ресурси.

2. Ерозија на земјиштето

Во зависност од нивото на уништување по загаснување на шумскиот пожар, можно е корењата на растенијата да не можат да се стабилизираат и регенерацијата да биде оневозможена. Во таков случај, ерозијата на земјиштето е проблем што влијае на квалитетот на земјата и на локалните водени ресурси. Нестабилна земјена површина придонесува за појава на влечишта од кал, поплави и за деградација на земјиштето.

3. Загадување на воздухот

Гасовите што се испуштаат при пожар, содржат и азотен диоксид, озон, формалдеhid, сулфур диоксид, но и други аеросоли. Сите загадувачи поврзани со сообраќајниот превоз, иако невидливи, имаат негативно влијание врз здравјето на оние што ги вдишуваат.

Јавните објекти во случај на пожар

Зграда во пламен може исто така да доведе до испуштање опасни материи или отпад, што пак произведува отровни емисии или загадување на земјиштето и на површинските или на длабинските води.

Фабриците и другите постројки каде се изведуваат високо-ризични активности, имаат поголем потенцијал за опасност при појава на пожар, заради хемикалиите кои ги користат и заради производствениот процес што го применуваат.

Дури и пожар во деловна зграда, може да има значително негативно влијание заради горењето на мебелот, пластиката, електронските делови и средствата за чистење.

Отровни облаци

Во случај на пожар во современа зграда, материјалите од кои е изградена и опремата што е вградена, испуштаат состојки кои содржат загадувачи како: општи/индикаторски загадувачи, метали, честички, полициклични ароматски хидрокарбонати (лат.РАН), диоксини и хлорирани фурани, или бромирани полихлоринатски бифеноли (лат.РСВ) како и полифлуорирани соединенија.

Кога овие опасни елементи се испуштаат, истите доведуваат до краткотрајни или долготрајни последици по животната средина. Краткотрајните последици на пожарот се резултат на настанатиот облак од чад и имаат влијание врз истечните води каде пожарот е настанат но и во неговата најблиска околина. Овие последици треба да се стават под контрола за да се спречи зголемување на негативните ефекти од поголеми размери.

Долгорочните ефекти од пожар, подразбираат штета што не е веднаш видлива или почувствувана. Овие ефекти имаат најмногу влијание врз површинските и врз длабинските водни басени и врз земјиштето во околната на пожарот. Списокот на опасности како резултат од долгорочните ефекти, е голем и вклучува меѓу другото и:

- Издувни гасови / здравствени последици при нивно вдишување
- Загадување на површинските води и текот на дождовницата
- Загадување на земјиштето и на длабинските води

